

گفتگوی صبا با مریم جلالی معاونت هنرهای سنتی وزارت میراث فرهنگی و گردشگری

کم توجهی به صنایع دستی معلولان

هفتمین جشنواره بین‌المللی صنایع دستی و هنرهای سنتی فجر «سرو سیمین ۷» از چهارشنبه ۲۶ بهمن ۱۴۰۱ در موزه ملی ایران در تهران آغاز به کار کرد. در این دوره از جشنواره بیش از ۱۷۰ اثر خارجی از ۱۲ کشور جهان و بیش از ۳۰۰ اثر فاخر از صنایع دستی و هنرهای سنتی کشورمان به دبیرخانه جشنواره ارسال شده است که در موزه ملی ایران تا سوم اسفند ۱۴۰۱ به نمایش گذاشته می‌شود. یک اصله نهال سرو به ناماد جشنواره هفتم (سرو سیمین ۷) توسط مریم جلالی معاون صنایع دستی وزارت میراث فرهنگی و احمد الفارسی مشاور توسعه کسب و کار صنایع دستی از عمان، علی طلوعی معاون توسعه و مدیریت مسئولان شورای جهانی صنایع دستی (WCC) در محوطه بیرونی موزه ملی کاشته شد. در حاشیه این جشنواره خبرنگار صبا با مریم جلالی به گفت‌وگو نشست است که در ادامه می‌خوانید.

سمیه نجفی خاتونی
گفت‌وگو

مریم جلالی دانش‌آموخته ارشد زبان‌شناسی تاریخی از دانشگاه تهران و دکترای مدیریت برنامه‌ریزی امور فرهنگی است. مدیریت مجموعه فرهنگی تاریخی نیاوران، مدیریت پردیس سینمایی ملت، مدیریت گروه اجتماعی و فرهنگی شبکه تهران

سیمما، مدیریت گروه خانواده شبکه دو سیمما و تهیه و تولید صدها ساعت برنامه تلویزیونی و رادیویی در حوزه فرهنگی بخشی از سوابق اوست.

امسال اتفاق شایان توجهی در هفتمین دوره جشنواره صنایع دستی رخ داده است و این جشنواره برای نخستین بار در سطح بین‌المللی برگزار می‌شود. دلیل این اتفاق چه بود؟ ضمن اینکه بین‌المللی شدن این رویداد را در این مقطع زمانی، چگونه ارزیابی کرده‌اید؟

شش دوره قبلی از این رویداد با رویکرد و کارکرد تقدیر از هنرمندان صنایع دستی در سطح آثار فاخر ملی برگزار و در جدول رویدادها ثبت شده است و هفتمین دوره از جشنواره فجر صنایع دستی ایران در حال برگزاری است، اتفاقی که امسال در این حوزه رقم خورده است این است که با توجه به اینکه ایران حرف اول را در تعدد و تنوع صنایع دستی در منطقه و جهان می‌زند، سازمان صنایع دستی ایران از رئیس شورای عالی صنایع دستی جهان برای ارزیابی و ثبت ۴ شهر ایران در فهرست بین‌المللی دعوت کرده است. همین امر بهانه‌ای شد تا برای رشد و فراگیر شدن این هنر در جهان، برای نخستین بار جشنواره فجر صنایع دستی را به صورت بین‌المللی برگزار کنیم، تا همگرایی‌هایی بیشتری از این صنعت را با جهان رایجاد کنیم.

برای هفتمین جشنواره بین‌المللی صنایع دستی و هنرهای سنتی فجر «سرو سیمین ۷» چه شعاری در نظر گرفته‌اید. همچنین می‌توانید بگویید بین‌المللی شدن این جشنواره با چه رویکردی است؟

این دوره از جشنواره صنایع دستی با شعار رویکرد اقتصاد دانش بنیان است به همین دلیل شورای سیاست‌گذاری جشنواره پیش از آغاز این رویداد فرهنگی تشکیل شد و با بهره‌گیری از خرد جمعی پیشکسوتان این حوزه و دانشگاهیان و هنرمندان به این توافق رسید که این رویداد بستری برای ایجاد یک گفتگوی ملی بین هنر، صنعت و بازار است. برگزاری جشنواره آن هم به صورت بین‌المللی، بی‌گمان فرصتی طلایی برای این حوزه بود تا در پرتو این حضور بتواند در یک توافق همگرایانه صنایع دستی ایران را به بازارهای جهانی عرضه و معرفی کند. چرا که مشتری بالفعل صنایع دستی ایران آن سوی مرزهاست و این صنعت ارزآوری فوق‌العاده‌ای برای ایرانیان داشته و دارد. به همین دلیل چند نفر از داوران اصلی این دوره، از متخصصان بین‌المللی صنایع دستی جهان انتخاب شده‌اند. ضمن اینکه رئیس شورای عالی صنایع دستی جهان، آقای صدرمقدونی هم در این رویداد حضور دارند.

گفتید قرار است چهار شهر در فهرست جهانی و بین‌المللی تولید صنایع دستی قرار بگیرند. امکان دارد بفرمایید چه شهرهایی هستند و به چه دلیل و شاخصه‌ای نام این شهرها برای ثبت در فهرست بین‌المللی صنایع دستی، برگزیده شده است؟

بله، کاشان به عنوان شهر جهانی منسوجات سنتی، بوهری بوشهر به عنوان روستای جهانی عبابافی، دزفول شهر جهانی کتوبافی و رشت

به عنوان شهر جهانی صنایع دستی، چهار شهری را که قرار است در فهرست جهانی و بین‌المللی تولید صنایع دستی قرار بگیرند، تشکیل می‌دهند. پرونده این شهرها تجمیع و به شورای جهانی معرفی شده‌اند. همچنین قرار است بعد از جشنواره فجر صنایع دستی، هر چهار شهر مورد بازدید از زیبان شورای جهانی و رئیس شورای عالی صنایع دستی قرار بگیرند. به این ترتیب و پس از این بازدیدها، مقدمات ثبت جهانی شان فراهم خواهد شد.

در میانه صحبت‌تان فرمودید که از داوران بین‌المللی برای این رویداد دعوت به عمل آورده‌اید، با توجه به خاستگاه هنر صنایع دستی در ایران، آیا ارزیابی این آثار توسط داوران بین‌المللی و خارجی امکان‌پذیر است؟ به عبارت دیگر آیا آن دسته از داوران بین‌المللی که قرار است در این رویداد، درباره صنایع دستی تولید شده در کشورمان قضاوت کنند، با هنر ناب ایرانی آشنایی دارند؟

ببینید، هیئت داوران متشکل از ۳ داور خارجی و ۵ داور ایرانی است، شک نکنید گفت‌وگو و تبادل اطلاعاتی که در این هیئت متخصص شکل خواهد گرفت، اتفاقات مثبتی را رقم خواهد زد و به طور کل از مهم‌ترین راهکارهای عرضه محصولات صنایع دستی ایران به جهان در گام اول شناساندن ارزش‌های هنری این آثار به جهان است که در پرتو این گفتگوهای تخصصی میان داوران، اطلاعات ارزشمندی به صورت دو طرفه مبادله خواهد شد. مضاف بر اینکه یکی از داوران دعوت شده، آقای جوزف لوی از شخصیت‌های برجسته در حوزه صنایع دستی جهان است که یکی از حوزه‌های مهم مطالعاتی‌شان کار روی صنایع دستی ایران بوده است و بی‌گمان کاملاً بر این حوزه مسلط هستند. اما در هر صورت به علت تعدد و تنوع آثار صنایع دستی ایرانی، ما از کارشناسان متخصص در هر رشته نیز دعوت کرده‌ایم، تا در حوزه داوران نظرات کارشناسی شده و تخصصی خود را به تیم داوران ارائه دهند. همانطور که می‌دانید در ایران ما هنرهای صنایع دستی متنوعی داریم که به نسبت وابستگی‌شان به متریا ساخت طبقه‌بندی می‌شوند هنرهای دستی که وابسته به فلز، چوب، چرم، شیشه، پارچه و... هستند و این محصولات هنری آنقدر در طبقه‌بندی‌های زیر شاخه‌ای خود دارای تنوع و تعدد هستند که تسلط به تمامی آنها حتی برای داوران ایرانی هم مترتب است. به همین خاطر ما تجمیعی از کارشناسان و ارزیابان را در این جشنواره برای ارزیابی آثار

گرد هم آورده‌ایم و حضور داوران خارجی برای قضاوت در آثار جشنواره هنرهای تجسمی، اتفاق مثبتی است.

جشنواره بین‌المللی صنایع دستی و هنرهای سنتی فجر از آنجا که هفتمین دوره برگزاری‌اش را تجربه می‌کند، به نظر مانند جشنواره‌های مشابه داخلی و خارجی دارای بخش‌های اصلی و فرعی است. شما چه بخش‌های جنبی و ویژه‌ای برای برگزاری این جشنواره تدارک دیده‌اید؟

جشنواره در موزه ملی افتتاح شده و تا ۴ اسفند پذیرای مدعوین به صورت آزاد است. در این ایام ما هر روز را به یک استاد افتخاری از هنرهای سنتی ایران اختصاص داده‌ایم، مثلاً یک روز استاد آئینه‌کاری رئیس افتخاری است و روزی دیگر استاد پته‌دوزی و دوخت‌های سنتی رئیس افتخاری جشنواره است. دلیل چرخشی بودن انتخاب روسای افتخاری هم این بود که جشنواره سرو سیمین ۷ شرایط همگرایی تخصص‌ها در شاخه‌های مختلف هنری را فراهم کند. علاوه بر این در ایام برگزاری جشنواره، برنامه‌های متنوعی از صبح تا ساعت ۱۶ در محل موزه ملی ایران اجرا می‌شود، اجرای زنده صنایع دستی در حال تولید به دست صنعتگران و هنرمندان این رشته‌ها، همراه آواهای اصیل ایران زمین که برخاسته از موسیقی کار و گلچینی از نواهایی است که با کار و